ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

Viranhaltijapäätös

14.02.2019

LiV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 8.2.2019

EPL/29/03.00.01/2019

Vs. maakuntajohtajan päätös 12/2019

Lausunto HE 289/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi

Lausuntonaan Hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi (HE 289/2018 vp) Etelä-Pohjanmaan liitto esittää seuraavaa.

Yleisellä tasolla lakiesityksessä mukana olevien liikennealan lakien muutokset toteuttavat hyvin maakuntalain henkeä maakunnallisen itsehallinnon vahvistamisesta. Etelä-Pohjanmaan liitto esittää kuitenkin vakavan huolensa liittyen maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen, jonka riittävyys myös liikenteen ja tienpidon tehtäviin tulee turvata.

Etelä-Pohjanmaan liitto keskittyy lausunnossaan kommentoimaan lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta.

Kyseisen lakiesityksen osalta suurin riski maakuntien näkökulmasta kohdistuu tienpidon erillisrahoitukseen, jossa valtiolle muodostuu voimakas ohjausintressi suhteessa maakuntiin. Tämä voi heijastua lakiehdotuksessa esitettyihin neuvottelumenettelyihin siten, että maakunnille jätetään hyvin vähän liikkumatilaa. Tätä voitaisiin helpottaa esimerkiksi varaamalla myös maakunnille osa tienpidon rahoituksesta äkillisiin ja ennakoimattomiin toimenpiteisiin.

Riittävän maakunnallisen rahoituksen turvaamiseksi tulisi lakiehdotuksen 15 j §:n 2 momentissa asettaa prosentuaalinen yläraja Väylävirastolle varattaviin tienpidon määrärahoihin.

Lisäksi kynnys 15 n § mukaiseen menettelyyn, jossa tienpidon sopimus siirretään valtioneuvoston päätettäväksi, on pidettävä riittävän korkealla.

Toinen maakuntien itsehallintoon kielteisesti vaikuttava lainkohta koskee valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman välistä

suhdetta. Siinä 15 c § alistaa maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yksiselitteisesti valtakunnallista suunnitelmaa toteuttavaksi asiakirjaksi. Maakunnan omille tavoitteille annetaan pykälässä toissijainen arvo.

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää, että lain 15 c § muutetaan muotoon, jossa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tehtäväksi määritellään valtakunnallisten ja maakunnan omien tavoitteiden yhteensovittaminen. Tämä antaa suunnittelulle tasa-arvoisemman lähtökohdan, vaarantamatta kuitenkaan valtion intressiä.

Liikennehallinnon virastouudistuksen myötä maakunnan tulee olla yhteistyössä ja kuulla liikenne- ja viestintäministeriötä, Liikenne- ja viestintävirastoa ja Väylävirastoa. Tässä on se riski, että valtion viesti ei välity maakuntiin selkeästi ja viestit saattavat olla keskenään ristiriitaisia. Riski kohdistuu etenkin maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa kohtaan.

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää harkittavaksi, että lain muotoilua kehitetään siten, että valtion viesti maakuntien suuntaan välittyisi yhden yhdyspinnan kautta. Esimerkiksi Väylävirastolle voitaisiin säätää koordinoiva rooli, jossa se kokoaisi eri virastojen, LVM:n ja mahdollisesti muiden ministeriöiden näkemyksen yhteen ennen maakunnan kanssa käytäviä neuvotteluja.

Valtion intressin välittäminen maakuntien suunnitelmiin Väyläviraston kautta tulisi kirjata lain 11 § ja 15 d §:n 3 momenttiin.

Maanteiden suunnittelu tapahtuu nykyään täysin digitaalisesti. Näin ollen 27 §:n 4 momentin vaatimus siitä, että suunnitteluaineisto tulisi toimittaa Liikenne- ja viestintävirastoon kirjallisena on tarpeeton ja vanhentunut. Tarvittaessa lakiin voidaan kirjata maininta siitä, että aineisto tulee toimittaa kirjallisena erikseen pyydettäessä.

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole lakiesityksistä muuta huomautettavaa.

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Antti Saartenoja
Vs. maakuntajohtaja